

Người cán bộ quản lý trường trung học phổ thông trước bối cảnh đổi mới giáo dục

Vũ Văn Hưng

Văn phòng Ủy ban Nhân dân tỉnh Thanh Hóa
Số 35, đại lộ Lê Lợi, phường Lam Sơn,
thành phố Thanh Hóa, tỉnh Thanh Hóa, Việt Nam
Email: vuhungdu@gmail.com

TÓM TẮT: Trên cơ sở định hướng, quan điểm của Đảng và Nhà nước về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục theo tinh thần Nghị Quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, tác giả tiến hành nghiên cứu phân tích làm rõ các yêu cầu về: Vị trí, vai trò, đặc trưng lao động, các tiêu chuẩn và tiêu chí của người cán bộ quản lý nhà trường trung học phổ thông. Từ đó, hình thành mô hình tổng quát về nhân cách của người cán bộ quản lý nhà trường trung học phổ thông (nhân cách nhà giáo; nhân cách nhà quản lý, nhân cách nhà lãnh đạo, nhân cách nhà hoạt động xã hội và nhân cách nhà hợp tác quốc tế về giáo dục phổ thông), đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục Việt Nam.

TỪ KHÓA: Đổi mới giáo dục; cán bộ quản lý; nhà trường trung học phổ thông; nhân cách.

→ Nhận bài 28/11/2018 → Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa 20/12/2018 → Duyệt đăng 25/01/2019.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh thế giới ngày nay, các tác động của quá trình toàn cầu hóa, bước chuyển sang nền kinh tế tri thức, cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đã tạo ra cho giáo dục (GD) vai trò mới: GD vừa là động lực vận hành nền kinh tế tri thức, vừa là hạ tầng xã hội cho việc hình thành xã hội tri thức - đó là nền GD đặt trên cơ sở thích ứng với điều kiện, khả năng và nhu cầu phát triển của xã hội. Trước xu thế phát triển đó, GD cấp Trung học phổ thông (THPT) phải có trách nhiệm cùng với nền giáo dục quốc dân đổi mới toàn diện nền giáo dục Việt Nam. Để thực hiện được những nhiệm vụ GD quan trọng, bên cạnh yêu cầu: Đội ngũ giáo viên (GV) có đầy đủ phẩm chất đạo đức, năng lực chuyên môn; cơ sở vật chất đáp ứng yêu cầu dạy và học... buộchệ thống GD phải có sự thay đổi trong nhận thức để có những cán bộ quản lý (CBQL) nhà trường THPT năng động và sáng tạo... phù hợp với nhu cầu của xã hội hiện đại. Một trong những thay đổi đó phải bắt đầu từ việc xác định được vị trí, vai trò, đặc trưng lao động và nhân cách của người CBQL trong trường THPT.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vị trí, vai trò, đặc trưng lao động của người cán bộ quản lý nhà trường trung học phổ thông trước yêu cầu đổi mới giáo dục

2.1.1. Vị trí, vai trò của người cán bộ quản lý nhà trường trung học phổ thông

CBQL nhà trường THPT là người chịu trách nhiệm quản lý các hoạt động của nhà trường, do cơ quan nhà nước có thẩm quyền bổ nhiệm, công nhận [1]. Với tư cách pháp nhân, CBQL nhà trường THPT có vai trò quan trọng trong tất cả các hoạt động của nhà trường để hoàn thành nhiệm vụ được giao trên các phương diện: (1) Đại diện cho chính quyền về việc thực thi luật pháp, chính sách GD, quy chế GD và điều lệ trường THPT; (2) Động lực quan trọng trong bộ máy tổ chức và trong đội ngũ để thực hiện có hiệu quả các hoạt động GD; (3) Nhân tố duy trì và phát huy tác dụng

của môi trường GD (mối quan hệ giữa trường THPT, gia đình và xã hội); (4) Yếu tố thiết lập và vận hành hệ thống thông tin và truyền thông GD trong trường THPT; (5) Người chủ trì huy động và quản lý tài chính, cơ sở vật chất và thiết bị trường học.

2.1.2. Những đặc trưng lao động của người cán bộ quản lý nhà trường trung học phổ thông

a. Kết hợp chặt chẽ giữa tính khoa học và tính nghệ thuật

- Tính khoa học của lao động quản lý được thể hiện: Nhà quản lý cần nắm vững lý luận quản lý và vận dụng đúng quy luật, nắm vững đối tượng, có thông tin chính xác và đề ra những quyết định phù hợp thực tiễn GD hiện nay, có tính khả thi cao; tuân thủ các quy luật khách quan, đồng thời dựa trên phương pháp quản lý khoa học. Tính nghệ thuật của lao động quản lý cho thấy trong quản lý luôn xuất hiện những tình huống bất ngờ, không một nhà quản lý nào có thể chuẩn bị sẵn giải pháp cho tất cả các tình huống; điều đó đòi hỏi nhà quản lý phải linh hoạt, quyết đoán và dự cảm trước các vấn đề đặt ra.

- Trước bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện GD hiện nay, người CBQL nhà trường THPT cần nghiên cứu, nắm vững lý luận quản lý hiện đại, tiếp thu có chọn lọc kinh nghiệm quản lý của các nước tiên tiến và các trường tiên tiến, vận dụng sáng tạo vào thực tiễn quản lý nhà trường trong những điều kiện, hoàn cảnh cụ thể nhằm nâng cao chất lượng GD.

Người CBQL phải có tầm nhìn chiến lược, luôn đổi mới tư duy, cơ chế quản lý và phương thức quản lý trong việc xây dựng kế hoạch chiến lược phát triển GD; tổ chức, chỉ đạo có hiệu quả kế hoạch, kiểm tra, giám sát, đánh giá việc thực hiện kế hoạch và hiệu quả của hoạt động GD.

- Để triển khai thực hiện kế hoạch quản lý, người CBQL nhà trường THPT cần tiến hành: Sắp xếp nguồn nhân lực (xác định cấu trúc tổ chức của chủ thể quản lý tương ứng với các đối tượng quản lý; xây dựng và phát triển đội ngũ GV;

xác định cơ chế hoạt động và các mối quan hệ của tổ chức). Tổ chức lao động một cách khoa học cho mỗi người quản lí. Để thực hiện tốt vai trò này, cần phải hình thành một cấu trúc tổ chức tối ưu của hệ thống quản lí và phối hợp tốt nhất giữa hệ thống quản lí với hệ thống bị quản lí.

Thực hiện quyền chỉ huy và hướng dẫn triển khai các nhiệm vụ GD; thường xuyên đôn đốc, động viên và khuyến khích; giám sát và thúc đẩy các hoạt động phát triển. Kiểm tra, đánh giá xác định chuẩn kiểm tra, kiểm định đo lường việc thực thi các nhiệm vụ; so sánh sự phù hợp của thành tích với tiêu chuẩn; đưa ra các quy định điều chỉnh cần thiết cho sự phát triển GD trong nhà trường.

b. Kết hợp giữa hoạt động giao tiếp và liên nhân cách

Người CBQL vừa là nhà đại diện, vừa là thủ lĩnh, nhà thương thuyết và là nhà liên hệ [2]. Sản phẩm của hoạt động quản lí được đánh giá bởi sự phát triển của từng cá nhân, tập thể, thông qua kết quả, hiệu quả hoạt động của tập thể do cá nhân phụ trách. Người CBQL nhà trường THPT phải đảm nhận các vai trò vừa là nhà giáo, nhà quản lí, nhà lãnh đạo, nhà hoạt động xã hội và hợp tác quốc tế về GD phổ thông.

Vì vậy, CBQL nhà trường THPT phải kết hợp một cách nhuần nhuyễn giữa kĩ năng giao tiếp và kĩ năng liên nhân cách: Biết động viên, khuyến khích, thúc đẩy cán bộ, nhân viên trong nhà trường; tạo sự đồng thuận của xã hội trong việc thực hiện chủ trương, chính sách GD của Đảng, Nhà nước về GD; tôn trọng, quý mến người khác và đồng nghiệp, thân thiện với mọi người để thu thập những thông tin về quản lí.

c. Ra quyết định đúng và kịp thời phù hợp với thực tiễn nhà trường

Quyết định quản lí phản ánh quan điểm và cách tiếp cận của nhà quản lí trong việc lựa chọn phương án tối ưu để giải quyết những vấn đề đặt ra trong thực tiễn quản lí. Vì vậy, người CBQL nhà trường THPT phải thường xuyên đưa ra các quyết định và tổ chức thực hiện quyết định của mình. Để hoạt động quản lí đạt hiệu quả cao, CBQL nhà trường THPT phải nhận thức đầy đủ tình huống ra quyết định, cần phải có tính sáng tạo, năng động, quyết đoán và những kĩ năng cần thiết để quản lí có hiệu quả cho tập thể và cá nhân.

d. Định hướng giá trị, xây dựng văn hóa nhà trường

Xây dựng văn hóa tổ chức là xây dựng một nền nếp làm việc khoa học, có trật tự kỉ cương, tuân thủ các quy định chung, đảm bảo tính dân chủ trong tổ chức. Xây dựng văn hóa tổ chức chính là xây dựng môi trường làm việc hiện đại, chuyên nghiệp, thân thiện và hiệu quả. Người CBQL nhà trường THPT phải xây dựng được văn hóa tổ chức của trường; phát huy vai trò lãnh đạo trong việc dẫn dắt thay đổi và phát triển văn hóa tổ chức. CBQL nhà trường THPT phải là người đề xướng, hướng dẫn các nỗ lực thay đổi; hoạch định sứ mạng, tầm nhìn, tuyên truyền sứ mạng và tầm nhìn để tạo niềm tin và sự nỗ lực cho việc thực hiện [3].

Vì vậy, CBQL nhà trường THPT cần có năng lực: Tổ chức nghiên cứu, nâng cao nhận thức cho đội ngũ GV, học sinh và cộng đồng về văn hóa tổ chức; chú trọng GD nhân cách, đạo đức, lối sống, kiến thức pháp luật và ý thức công

dân cho học sinh bằng việc tập trung vào những giá trị cơ bản của văn hóa, truyền thống và đạo lí dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại, giá trị cốt lõi và nhân văn của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; xây dựng, rà soát các quy trình, thủ tục làm việc, hệ thống thông tin quản lí trong nhà trường; xây dựng tiêu chuẩn đạo đức, hành vi trong giao tiếp; xây dựng môi trường làm việc, tạo điều kiện tốt nhất để mọi người hợp tác, phối hợp với nhau cùng tham gia vào việc giải quyết những vấn đề của GD.

e. Vận dụng sáng tạo các chủ trương, chính sách GD của Đảng và Nhà nước vào thực tiễn của nhà trường THPT

Người CBQL nhà trường THPT cần phải phát huy tính sáng tạo, tính tự chủ và tự chịu trách nhiệm để lãnh đạo nhà trường thực hiện tốt nhiệm vụ được giao; ban hành các quy định thuộc lĩnh vực GD đào tạo phù hợp với thực tiễn nhà trường và đặc thù của địa phương; xây dựng và chuẩn hóa nội dung GD theo hướng tinh gọn, bảo đảm chất lượng, tích hợp cao và hiện đại, đáp ứng yêu cầu của đổi mới GD; thiết kế các môn học, các chủ đề và các hoạt động GD tự chọn nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong việc vận dụng kiến thức, kĩ năng cho học sinh. Người CBQL nhà trường THPT cần có tư duy khuyến khích, động viên, khích lệ GV tập trung vào việc dạy cách học, cách nghĩ, phương pháp tự học, tạo nền tảng để người học tự cập nhật và đổi mới kiến thức, tích lũy kĩ năng và phát triển năng lực. Tăng cường tổ chức các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học sư phạm ứng dụng trong nhà trường. Ban hành quy định ứng dụng trong dạy học; xây dựng quy chế chi tiêu nội bộ tiết kiệm, hiệu quả, khoa học, tạo động lực làm việc cho cán bộ và GV.

2.2. Mô hình nhân cách người cán bộ quản lí nhà trường trung học phổ thông

Người CBQL nhà trường THPT muốn thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ và quyền hạn của mình cần phải có các phẩm chất và năng lực nhất định. CBQL nhà trường THPT có 3 tiêu chuẩn và 23 tiêu chí [4] bao gồm:

- *Tiêu chuẩn 1:* Phẩm chất chính trị và đạo đức nghề nghiệp, gồm 5 tiêu chí: Phẩm chất chính trị; đạo đức nghề nghiệp; lối sống; tác phong làm việc và giao tiếp ứng xử.

- *Tiêu chuẩn 2:* Năng lực chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, gồm có 5 tiêu chí: Hiểu biết chương trình GD; trình độ chuyên môn; nghiệp vụ sư phạm; tự học và sáng tạo; năng lực ngoại ngữ và ứng dụng công nghệ thông tin.

- *Tiêu chuẩn 3:* Năng lực quản lí nhà trường, gồm có 13 tiêu chí: Phân tích và dự báo; tầm nhìn chiến lược; thiết kế và định hướng triển khai; quyết đoán, có bản lĩnh đổi mới; lập kế hoạch hoạt động; tổ chức bộ máy và phát triển đội ngũ; quản lí hoạt động dạy học; quản lí tài chính và tài sản nhà trường; phát triển môi trường GD; quản lí hành chính; quản lí công tác thi đua, khen thưởng; xây dựng hệ thống thông tin; kiểm tra, đánh giá.

2.2.1. Nhà giáo

- Trước những biến động chính trị phức tạp trên thế giới, một số người dao động, hoài nghi về con đường đi lên chủ

nghĩa xã hội, phủ nhận lịch sử cách mạng Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng cộng sản. Nhiều biểu hiện tiêu cực trong lĩnh vực GD&ĐT làm cho xã hội lo lắng như sự suy thoái đạo đức, lối sống thiếu lí tưởng, hoài bão... ở một bộ phận học sinh, sinh viên; coi nhẹ GD đạo đức, thâm mĩ và coi nhẹ các bộ môn chính trị, khoa học xã hội và nhân văn [5] [6], [3].

- Việc tăng cường GD chính trị tư tưởng và phẩm chất đạo đức trong hệ thống GD quốc dân nói chung và GD THPT nói riêng là cần thiết và cấp bách, đảm bảo cho nguồn lực của đất nước phát triển, đảm đương tốt các nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Với trách nhiệm là những người đứng đầu nhà trường, CBQL nhà trường THPT cũng phải là người vừa có đạo đức cách mạng, vừa có chuyên môn giỏi, có năng lực lãnh đạo và quản lí.

- Phẩm chất chính trị, đạo đức nghề nghiệp là tiêu chuẩn đầu tiên cần phải có của người CBQL nhà trường THPT. Điều này có ý nghĩa trong việc khẳng định uy tín, vị thế của người CBQL, là tấm gương sáng để GV và học sinh noi theo. Vì vậy, CBQL nhà trường THPT cần phải phấn đấu để chuẩn hóa đạo đức nghề nghiệp và để thành công trong lãnh đạo, quản lí nhà trường [7].

- Người CBQL nhà trường THPT còn phải có năng lực chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, năng lực của nhà giáo: Nắm vững, hiểu biết chương trình GD, nắm vững mục tiêu, yêu cầu, nội dung, phương pháp GD; Nắm vững môn học đã hoặc đang đảm nhận giảng dạy, hiểu biết về các môn học khác để đáp ứng yêu cầu của công tác quản lí; Có năng lực tổ chức, thực hiện có hiệu quả phương pháp dạy học và GD tích cực; Hiểu về lí luận, nghiệp vụ và quản lí GD. CBQL cần phải đạt trình độ chuẩn theo quy định của Luật GD hoặc đạt trình độ chuẩn ở cấp học cao nhất để đủ tầm để quản lí và có thể thực hiện tốt nhiệm vụ GD.

2.2.2. Nhà quản lí

CBQL nhà trường THPT phải có năng lực quản lí: Năng lực quản lí được thể hiện trong việc xây dựng quy hoạch, tuyển dụng, sử dụng và thực hiện đúng chế độ, chính sách đối với đội ngũ cán bộ, GV và nhân viên:

- Có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, GV và nhân viên đáp ứng yêu cầu chuẩn hóa, đảm bảo sự phát triển lâu dài của nhà trường.

- Có kĩ năng động viên, khuyến khích đội ngũ cán bộ, GV, nhân viên phát huy tính sáng tạo để xây dựng nhà trường, thực hành dân chủ ở cơ sở, xây dựng khối đoàn kết thống nhất ở từng bộ phận và trong toàn trường.

- Người CBQL nhà trường THPT có kĩ năng quản lí xây dựng, phát triển chương trình GD theo cách tiếp cận phát triển năng lực học sinh. Kĩ năng chỉ đạo GV phân tích, thiết kế bài học theo cách tiếp cận phát triển năng lực học sinh.

- Có kĩ năng tổ chức, quản lí hoạt động dạy học của GV theo yêu cầu đổi mới, phát huy dân chủ, khuyến khích sự sáng tạo của từng GV, các tổ bộ môn và tập thể sư phạm của trường, gương mẫu, đi đầu trong việc đổi mới phương pháp dạy học.

- Có kĩ năng chỉ đạo GV thiết kế các hoạt động GD tự chọn phù hợp với năng lực, nhu cầu người học. Hiểu biết hoạt động của bộ máy kế toán tại trường, chỉ đạo bộ phận kế toán xây dựng kế hoạch về tài chính, tài sản.

- Có biện pháp bảo đảm cân đối để thực hiện đầy đủ các nhiệm vụ của trường. Kĩ năng chỉ đạo bộ phận tài chính, lập dự toán ngân sách hàng năm.

- Có kĩ năng quản lí, sử dụng hiệu quả, đúng quy định, minh bạch, các nguồn tài chính phục vụ các hoạt động GD của nhà trường; thực hiện công khai tài chính của nhà trường theo đúng quy định.

- Có kĩ năng tổ chức phối hợp với các đoàn thể và các lực lượng trong cộng đồng xã hội nhằm cung cấp kiến thức, kĩ năng, tạo dựng niềm tin, giá trị đạo đức, văn hóa và tư vấn hướng nghiệp cho học sinh trong nhà trường.

2.2.3. Nhà lãnh đạo

CBQL nhà trường THPT phải có những năng lực lãnh đạo sau:

- *Có tầm nhìn chiến lược*: CBQL nhà trường THPT phải có kĩ năng xây dựng tầm nhìn, sứ mạng, các giá trị của nhà trường hướng tới sự phát triển toàn diện của mỗi học sinh và nâng cao chất lượng, hiệu quả GD trong nhà trường; có kĩ năng tuyên truyền, quảng bá về giá trị nhà trường; công khai mục tiêu, chương trình GD, kết quả đánh giá chất lượng GD và hệ thống văn bản, chứng chỉ tạo sự đồng thuận và ủng hộ nhằm không ngừng phát triển nhà trường bền vững.

- *Năng lực phân tích và dự báo*: CBQL nhà trường THPT cần có hiểu biết về tình hình chính trị, kinh tế, xã hội của đất nước, của địa phương, nắm bắt kịp thời chủ trương, chính sách và quy định của ngành và biết phân tích tình hình, dự báo được xu thế phát triển của nhà trường trong điều kiện cụ thể hiện nay.

- *Quyết đoán, có bản lĩnh đổi mới*: Người CBQL nhà trường THPT phải có khả năng ra quyết định đúng đắn, kịp thời và chịu trách nhiệm về các quyết định để đảm bảo cơ hội học tập tốt cho mọi học sinh, nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả của GD của nhà trường; có kĩ năng khơi dậy và nuôi dưỡng động lực, kĩ năng gây ảnh hưởng; có kĩ năng quản lí xung đột, tạo sự hợp tác và đồng thuận; có kĩ năng định hướng giá trị, xây dựng văn hóa trong nhà trường theo hướng phát triển toàn diện.

- *Kĩ năng lập kế hoạch hoạt động*: Có kĩ năng xây dựng kế hoạch triển khai các chương trình hành động của nhà trường; có kĩ năng tổ chức xây dựng kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường;

- *Năng lực thiết kế và định hướng triển khai*: CBQL nhà trường THPT cần có kĩ năng xác định các mục tiêu ưu tiên; kĩ năng thiết kế và triển khai các chương trình hành động nhằm thực hiện kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường; kĩ năng hướng mọi hoạt động của nhà trường vào mục tiêu nâng cao chất lượng học tập và rèn luyện của học sinh, nâng cao hiệu quả làm việc của các thầy cô giáo, động viên, khuyến khích mọi thành viên nhà trường tích cực tham gia

phong trào thi đua xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực.

2.2.4. Nhà hoạt động xã hội

CBQL nhà trường THPT có nhiệm vụ xây dựng kế hoạch, triển khai quán triệt và cụ thể hóa các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về GD, đặc biệt là mục tiêu, nhiệm vụ và các giải pháp hoạt động của nhà trường và xã hội; tạo sự đồng thuận trong việc đánh giá GD&ĐT là quốc sách hàng đầu. Nâng cao nhận thức về chất lượng GD đào tạo của đội ngũ nhà giáo và CBQL GD; người học là chủ thể, là trung tâm của quá trình GD. Gia đình có trách nhiệm phối hợp với nhà trường và xã hội trong việc GD nhân cách, lối sống cho học sinh. CBQL nhà trường THPT cần có nhận thức thức sâu và tạo sự đồng thuận, huy động sự tham gia đánh giá, giám sát và phản biện của toàn xã hội đối với công cuộc đổi mới, phát triển GD ở địa phương. Vì vậy, đòi hỏi người CBQL nhà trường THPT phải có năng lực cơ bản đó là:

- Hiểu biết về tình hình kinh tế, xã hội: Có hiểu biết về xu hướng, các vấn đề hiện tại của môi trường kinh tế, xã hội, văn hóa, chính trị, an ninh quốc phòng,... tác động đến GD và nhà trường;

- Hiểu biết về hoạt động xã hội: Có kỹ năng thiết lập mối quan hệ gắn bó, đồng thuận của các tổ chức chính trị - xã hội, các cá nhân, các bên có lợi ích liên quan nhằm hỗ trợ phát triển hoạt động của nhà trường, của địa phương; chủ động và khuyến khích các thành viên trong nhà trường tham gia các hoạt động phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội của địa phương;

- Phối hợp giữa nhà trường và xã hội trong công tác GD:
+ Có kỹ năng xây dựng và phát triển quan hệ phối hợp giữa nhà trường với chính quyền;

+ Có kỹ năng xây dựng và phát triển quan hệ phối hợp giữa nhà trường với các doanh nghiệp và tổ chức xã hội nhằm huy động nguồn lực cho hoạt động GD của nhà trường;

+ Có khả năng phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể, nhân dân và cộng đồng trong việc xây dựng nhà trường phát triển.

2.2.5. Nhà hợp tác quốc tế về giáo dục phổ thông

Đảng, Nhà nước ta đã xác định, ngành GD cần chủ động phát triển GD trên con đường hội nhập với GD khu vực và quốc tế trong xu thế toàn cầu hóa nhưng phải giữ được tính độc lập, dân tộc, tính tự chủ và định hướng xã hội chủ nghĩa. Vì vậy, đòi hỏi CBQL phải có những năng lực nhất định, đó là:

- Nắm được những nội dung về hợp tác quốc tế trong lĩnh vực GD như: Chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về hợp tác quốc tế trong lĩnh vực GD; thấy được những cơ hội và thách thức của nhà trường trong quá trình hội nhập quốc tế;

- Hợp tác quốc tế về GD cần có kỹ năng xây dựng và tư duy toàn cầu; có kỹ năng kí kết, hợp tác với các cơ sở GD có yếu tố nước ngoài tại địa phương nhằm phát triển chương trình GD của nhà trường theo định hướng phát triển năng

lực học sinh; kỹ năng đàm phán, kí kết các hợp tác với các trường phổ thông của các nước trong khu vực, hợp tác quốc tế để trao đổi kinh nghiệm quản lí, bồi dưỡng nâng cao năng lực cho đội ngũ GV; học sinh; có kỹ năng xây dựng, cụ thể hóa tiêu chuẩn GV để tuyển dụng, sử dụng phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ trong tiến trình phát triển và hội nhập.

3. Kết luận và kiến nghị

3.1. Kết luận

Để thực hiện tốt nhiệm vụ quản lí, lãnh đạo và xây dựng nhà trường THPT phát triển đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản toàn diện GD&ĐT, đòi hỏi người CBQL nhà trường THPT cần phải có phẩm chất, năng lực lãnh đạo quản lí toàn diện, thể hiện qua mô hình nhân cách người CBQL nhà trường THPT:

Nhà giáo: Có phẩm chất chính trị và đạo đức tốt, nắm vững chuyên môn nghiệp vụ của nhà giáo;

Nhà quản lí, nhà lãnh đạo: Thực hiện quyền điều hành, điều chỉnh toàn bộ các hoạt động GD trong nhà trường THPT để hoàn thành mục tiêu GD đề ra;

Nhà hoạt động xã hội với kỹ năng thiết lập quan hệ gắn bó, đồng thuận của các tổ chức chính trị - xã hội, các cá nhân, các bên có lợi ích liên quan nhằm hỗ trợ phát triển hoạt động của nhà trường, của địa phương;

Nhà hợp tác quốc tế về GD phổ thông với phương pháp tư duy toàn cầu, có kỹ năng kí kết, hợp tác với các cơ sở GD có yếu tố nước ngoài trên địa bàn nhằm phát triển chương trình GD nhà trường theo định hướng tiên tiến, hiện đại phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ trong quá trình hội nhập quốc tế.

3.2. Kiến nghị

Đánh giá về thực trạng trong công tác quản lí GD phổ thông hiện nay, Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013, Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam đã khẳng định, quản lí GD&ĐT của nước ta hiện nay còn nhiều yếu kém: Đội ngũ nhà giáo và CBQL GD bất cập về chất lượng, số lượng và cơ cấu; một bộ phận chưa theo kịp yêu cầu đổi mới và phát triển GD, thiếu tâm huyết...[5]. Để góp phần khắc phục được hạn chế, yếu kém nêu trên, xây dựng đội ngũ QLGD trường THPT đáp ứng thực hiện mục tiêu đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT, nhằm tạo ra được nguồn nhân lực có trình độ chuyên môn, đạo đức nghề nghiệp, kỉ luật lao động, tác phong công nghiệp, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, chúng tôi kiến nghị một số giải pháp như sau:

- Đổi mới công tác xây dựng quy hoạch, tuyển chọn, bổ nhiệm, miễn nhiệm, sử dụng, luân chuyển CBQL trường THPT, theo hướng: Tuyển chọn nguồn hiệu trưởng đưa vào quy hoạch phải đảm bảo khách quan và đúng quy trình với tiêu chuẩn lựa chọn: có năng lực chuyên môn, nghiệp vụ, có phẩm chất chính trị vững vàng, đạo đức trong sáng để tổ chức và quản lí trường học, đồng thời phát huy hết khả năng trong công tác điều hành và nâng cao vai trò trách nhiệm đối với các hoạt động của nhà trường, nhằm tạo nguồn CBQL GD đáp ứng yêu cầu trước mắt cũng như lâu dài;

Việc bổ nhiệm, luân chuyển, sử dụng đội ngũ CBQL trường THPT đúng người, khách quan, công tâm sẽ phát huy được hết tài năng trí lực, tâm lực,... trong công tác quản lý và phát triển nhà trường

- Đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý, lãnh đạo cho đội ngũ CBQL GD trường THPT đáp ứng yêu cầu đổi mới GD: Trên cơ sở đánh giá hiệu trường các trường THPT hằng năm theo quy định của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT xây dựng kế hoạch đào tạo bồi dưỡng thường xuyên, đảm bảo nghiêm túc, chất lượng và hiệu quả. Nội dung bồi dưỡng cần bám sát tiêu chuẩn hiệu trưởng theo quy định hiện hành của Bộ GD&ĐT và yêu cầu của người CBQL GD trường THPT trước bối cảnh đổi mới GD như: vị trí, vai trò, đặc trưng lao động, mô hình nhân cách của người CBQL GD trường THPT như đã trình bày ở trên để xây dựng nội dung,

chương trình đào tạo, bồi dưỡng cho phù hợp.

- Tạo động lực làm việc để phát huy vai trò của đội ngũ CBQL trường THPT trong sự nghiệp đổi mới GD phổ thông. Để làm tốt việc này, Sở GD&ĐT và UBND các tỉnh cần phải thực hiện tốt chế độ, chính sách đối với cán bộ nói chung, CBQL trường THPT nói riêng. Đây là một nhân tố có ý nghĩa quyết định trực tiếp đến chất lượng cán bộ. Chế độ, chính sách đảm bảo, hợp lý có tác dụng là động lực thúc đẩy tính tích cực, tài năng, sáng tạo, nhiệt tình, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, GV. Động lực ấy được tạo nên bởi sự kết hợp hài hoà giữa lợi ích vật chất và tinh thần, phù hợp với bản chất nhân văn của chế độ và điều kiện phát triển chung của xã hội, đem lại sự công bằng và bình đẳng hơn; thể hiện rõ sự quan tâm của Đảng, Nhà nước, xã hội... đối với cán bộ.

Tài liệu tham khảo

[1] Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam, (2015), *Luật Giáo dục năm 2005, sửa đổi bổ sung năm 2009, 2014*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[2] Bộ Giáo dục và Đào tạo, Dự án Phát triển giáo viên Trung học phổ thông và Trung cấp chuyên nghiệp, (2013), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về lãnh đạo và quản lý giáo dục trong thời kì đổi mới*, NXB Văn hóa -Thông tin, Hà Nội.

[3] Đảng Cộng sản Việt Nam, (2011), *Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[4] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2009), *Thông tư số 29/2009/BGD-ĐT ngày 22 tháng 10 năm 2009 ban hành Quy định chuẩn hiệu trưởng trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*.

[5] Đảng Cộng sản Việt Nam, (2013), *Văn kiện Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.

[6] Đảng Cộng sản Việt Nam, (2006), *Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ X*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[7] Lưu Xuân Mới, (2007), *Giáo dục đại học trong thời kì hội nhập*, Tạp chí Hoạt động Khoa học - Bộ Khoa học và Công nghệ, Số tháng 11.

[8] Trần Khánh Đức, (2010), *Giáo dục và phát triển nguồn nhân lực thế kỉ XXI*, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

HIGH SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE CONTEXT OF EDUCATIONAL INNOVATION

Vu Van Hung

People's Committee of Thanh Hoa
No.35 Le Loi avenue, Lam Son ward,
Thanh Hoa city, Thanh Hoa province, Vietnam
Email: vuhungdu@gmail.com.

ABSTRACT: *On the basis of the orientations and views of the Party and State leaders on fundamental and comprehensive innovation of education and training in the spirit of Resolution No. 29-NQ/TW dated November 4th, 2013 of the Party Central Committee, we conducted a research to analyze and clarify the requirements on: Labor's position, role and characteristics, and standards; criteria and standards of high school administrators. Thanks to the analysis, a general model of personality of high school administrators (teacher's personality, administrator's personality, leader's personality, social activist's personality and the personality of international cooperation officer on high school education) was established to meet the requirements of fundamental and comprehensive innovation of Vietnamese education.*

KEYWORDS: Educational innovation; administrators; high schools; personality.